2011 йил 8 ноябрь, сешанба

Тошкент оқшоми

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ   № 221 (12.032)   Баҳоси эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН — ВЕНГРИЯ:

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ УФҚЛАРИ

Аввал хабар қилинганидек, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан Венгрия Республикаси Президенти Пал Шмитт 6 ноябрь куни расмий ташриф билан мамлакатимизга келди.

Ташрифнинг асосий тадбирлари 7 ноябрь куни Кўксаройда Венгрия Республикаси Президентини расмий кутиб олиш маросими билан бошланди. Маросимда икки давлат расмий делегациялари аъзолари, мамлакатимизда аккредитация қилинган дипломатик миссиялар ва халқаро ташкилотлар ваколатхоналарининг раҳбарлари иштирок этди.

Олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Ислом Каримов ва Пал Шмитт шоҳсупага кўтарилдилар. Икки мамлакатнинг давлат мадҳиялари янгради. Президентлар фахрий қоровул сафи олдидан ўтдилар.

Икки томонлама музокаралар Ислом Каримов ва Пал Шмиттнинг тор доирадаги учрашуви билан бошланди.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон ва Венгрия Президентларининг ушбу учрашуви 2010 йилнинг сентябрь ойида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Нью-Йоркда бўлиб ўтган Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган саммити доирасида бўлган самарали музокараларининг мантиқий давоми экани қайд этилди.

Давлатимиз раҳбари Венгрия Президентининг Ўзбекистонга расмий ташрифи икки томонлама муносабатлар тарихидаги муҳим босқич, бугунги тез ўзгарувчан замон шароитида мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро манфаатдорликка асосланган кенг кўламли ҳамкорлик ва шериклик ривожига амалий суръат бахш этиш учун яхши имконият эканини таъкидлади.

Ўзбекистон мамлакатларимиз ўртасидаги кўптомонлама муносабатларни фаоллаштириш ва мустаҳкамлаш тарафдоридир. Бунинг учун катта салоҳият мавжуд. Жумладан, Ўзбекистон Марказий Осиёда, Венгрия Марказий Европада стратегик муҳим ўринга эга.

Мамлакатимиз Венгрия билан муносабатларни, шунингдек, Европа Иттифоқи доирасида янада ривожлантиришдан манфаатдор, ўзаро ҳурмат ва ишонч тамойиллари асосида Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича Стратегиясини амалга ошириш борасидаги кўптомонлама ишларни давом эттиришга тайёрдир.

Президент Пал Шмитт Венгрия Ўзбекистонни Ўрта Осиё минтақасидаги муҳим ҳамкор деб билишини ва унинг дунё сиёсатида ортиб бораётган ролини юксак эътироф этишини таъкидлади.

Ўзаро дўстлик муносабатлари узоқ асрларга бориб тақалувчи ўзбек ва венгер халқлари ўзининг бой тарихи, ноёб маънавий-маданий мероси, ўз юрти ва жаҳон цивилизацияси тараққиётига улкан ҳисса қўшган буюк аждодлари билан ҳақли равишда фахрланади. Бу омиллар давлатларимиз ўртасидаги анъанавий ҳамкорликни янги поғонага олиб чиқишда муҳим асос бўлиб хизмат қилаётир.

Ислом Каримов ва Пал Шмиттнинг очиқ ва конструктив руҳда ўтган мулоқоти чоғида Ўзбекистон – Венгрия муносабатларининг бугунги ҳолати ва истиқболларига доир кенг кўламли масалалар атрофлича муҳокама қилинди, долзарб минтақавий ва халқаро муаммолар юзасидан фикр алмашилди. Муҳокама қилинган масалалар бўйича томонларнинг қарашлари яқин ёки ўхшаш экани таъкидланди.

Хусусан, Афғонистондаги можаронинг кескинлашиши ва кенгайиши томонларни бирдек жиддий ташвишга солаётгани қайд этилди. Бугунги кунда Афғонистонда кечаётган воқеалар афғон муаммосини ҳарбий йўл билан ҳал қилиб бўлмаслигини аниқ намоён этаётганлиги таъкидланди. Фақат қарама-қарши томонлар ўртасида ўзаро муроса ва келишувга эришиш, бу жараёнга афғонларнинг ўзини жалб этиш йўли билангина мазкур мураккаб вазиятдан чиқиш мумкин.

Венгрия Ўзбекистоннинг тинчликпарвар сиёсатини, жумладан, Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштириш, ушбу мамлакатни иқтисодий тиклаш борасидаги ташаббуслари ва амалий саъй-ҳаракатларини юксак қадрлайди.

Президентларнинг ўзаро ҳурмат тамойилларига асосланган мулоқоти икки мамлакат расмий делегациялари аъзоларининг иштирокида – кенгайтирилган таркибда давом этди.

Унда савдо-иқтисодий ва сармоявий ҳамкорликни кенгайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Мамлакатларимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ўзгариш ва ислоҳотлар юксак самаралар бераётгани, бунинг натижасида ҳар икки давлат иқтисодиётининг салоҳияти ошаётгани мазкур йўналишдаги алоқаларни кенгайтиришда катта имкониятлар яратмоқда. Шу ўринда мамлакатларимиз иқтисодиёти ўзаро бир-бирини тўлдиришини таъкидлаш лозим.

Бу ҳақда сўз борар экан, Президент Пал Шмиттнинг мамлакатимизга расмий ташрифи давомида унга Венгрия иқтисодиётининг асосий тармоқларидаги етакчи компаниялар раҳбарларидан иборат катта делегация ҳамроҳлик қилаётгани, бу ҳар икки томоннинг ҳам ушбу соҳадаги алоқаларни янада ривожлантиришдан манфаатдор эканидан далолат бериши таъкидланди. Жумладан, Венгрия ишбилармонлари орасида озиқ-овқат ва фармацевтика тармоқлари, энергия тежовчи технологиялар, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, қишлоқ хўжалиги машинасозлиги соҳалари, банк-молия сектори, логистика, сайёҳлик, инжиниринг тузилмалари вакиллари бор.

Ўзбекистон иқтисодиётининг изчил ривожланиб бораётгани, хорижлик инвесторлар учун яратилган кенг имтиёз ва преференциялар мамлакатимиз кимё ва фармацевтика саноати, тиббиёт жиҳозлари ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат соҳаси сингари устувор йўналишлар учун Венгрия инвестицияларини янада кўпроқ жалб этишда муҳим асос бўлиши мумкин.

Бугунги кунда мамлакатимизда бир қатор Венгрия компанияларининг ваколатхоналари рўйхатдан ўтказилган, ушбу давлат капитали иштирокидаги кўплаб корхоналар фаолият кўрсатмоқда.

Мулоқотда ўзаро товар айирбошлаш ҳажми хусусида сўз борар экан, 2010 йил якунлари бўйича бу борадаги ўсиш 37 фоиздан зиёдни ташкил этгани таъкидланди. Шу билан бирга, ўзаро савдо ҳажми икки давлатнинг ўсиб бораётган иқтисодий салоҳияти ва имкониятлари даражасида эмаслиги, мавжуд заҳиралардан самарали фойдаланиш ҳамда савдо номенклатурасини кенгайтириш ҳисобига уни тубдан кўпайтириш мумкинлиги қайд этилди.

Ўзбекистон Венгрияда талаб юқори бўлган пахта толасидан тайёрланган матолар, ип, тайёр тўқимачилик ва кабель-ўтказгич маҳсулотлари, нодир ва рангли металлар, кимё саноати товарлари ҳамда бошқа кўплаб маҳсулотларни узлуксиз етказиб бериши мумкин.

Олий даражадаги музокаралар якунида Ўзбекистон Республикаси ва Венгрия Республикасининг Қўшма баёноти имзоланди. Унда икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик дипломатия муносабатлари ўрнатилган 1992 йилдан буён кенгайиб бораётгани ва ҳар икки томоннинг узоқ муддатли миллий манфаатларига хизмат қилаётгани мамнуният билан қайд этилган. Давлатларимизнинг кўплаб йўналишлардаги ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, ўзаро фикр алмашиш ҳамда алоқаларни янада фаоллаштириш орқали ўзаро муносабатларини янги босқичга олиб чиқишга бўлган муштарак интилиши ифода этилган.

Шунингдек, ҳамкорликнинг турли соҳаларига оид қатор икки томонлама ҳужжатлар имзоланди.

Иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги битимга мувофиқ, тегишли давлат органлари ва компаниялар вакилларидан таркиб топадиган ҳамда ўз фаолияти билан Ўзбекистон ва Венгриянинг савдо ва сармоявий ҳамкорлигининг барча соҳаларини қамраб олувчи Ҳукуматлараро комиссия ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Ўзбекистон ва Венгрия ташқи сиёсат маҳкамаларининг ҳамкорлиги тўғрисидаги протокол бевосита алоқаларни ва дипломатлар ўртасида тажриба алмашишни йўлга қўйишда муҳим аҳамият касб этади.

Нефть-газ тармоғи, стандартлаштириш ва сертификатлаштириш, метрология бўйича ҳамкорлик, савдо-саноат палаталари ўртасидаги ҳамкорликка оид ҳужжатлар имзолангани икки томон учун ҳам фойдали бўлиши шубҳасиздир.

Президент Ислом Каримов оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашувда Венгрия раҳбари Пал Шмитт билан музокаралар конструктивизм ва очиқлик, ўзаро ишонч руҳида ўтганини, уларнинг натижалари мамлакатларимиз ўртасидаги самарали ҳамкорликнинг янада мустаҳкамланиши ва ривожланишига, Ўзбекистон ва Венгрия халқларининг дўстлиги ва фаровонлигига хизмат қилишини таъкидлади.

Олий даражадаги ушбу ташриф келгусида ўзаро ҳамкорликни кенгайтириш, икки мамлакат ишбилармон доиралари вакилларининг алоқаларини фаоллаштиришда муҳим омил бўлади.

Пал Шмитт икки томонлама музокаралар ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш йўлидаги муҳим қадам бўлганини таъкидлади. Венгрия Президенти учрашув чоғида давлатимиз раҳбари тимсолида бутун ўзбек халқини мамлакатимиз мустақиллигининг 20 йиллиги билан самимий муборакбод этиш имконига эга бўлганини, Ўзбекистон мустақил тараққиёт йўлида улкан ютуқларга эришаётганини алоҳида қайд этди. Пал Шмитт, шунингдек, Президент Ислом Каримов Венгрияга ташрифга оид таклифни қабул қилганидан мамнун эканини изҳор этди.

Куннинг иккинчи ярмида Венгрия Республикаси Президенти Пал Шмитт Мустақиллик майдонига ташриф буюрди ва ҳурриятимиз, порлоқ истиқболимиз ва эзгу ниятларимиз рамзи бўлган Мустақиллик ва эзгулик монументи пойига гул қўйди.

Пал Шмитт Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ташаббуси ва раҳнамолигида бу ерда амалга оширилган улкан бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари билан танишди. Ўзбекистоннинг бош майдони мамлакатимизнинг буюк тарихи ва 20 йиллик мустақил тараққиёт йўлида эришган улкан марраларига мос ҳолда улуғвор қиёфа касб этгани таъкидланди.

Венгрия Президенти Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида бўлиб, мамлакатимиз парламенти қуйи палатаси фаолияти билан танишди. Қонунчилик палатаси Спикери Дилором Тошмуҳамедова билан учрашувда олий мартабали меҳмонга Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов томонидан 2010 йил 12 ноябрда эълон қилинган Ўзбекистонда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини ҳаётга татбиқ этишда ва умуман мамлакатимизда қонунчиликни ривожлантиришда муҳим ўрин тутувчи қуйи палата фаолияти ҳақида атрофлича маълумот берилди.

Шу куни Пал Шмитт пойтахтимиздаги Темурийлар тарихи давлат музейига ташриф буюриб, Амир Темур ва темурийлар ҳақида ҳикоя қилувчи экспонатларни кўздан кечирди ва музейнинг Фахрий меҳмонлар китобига дастхат ёзиб қолдирди.

Венгрия Республикаси Президенти Пал Шмиттнинг мамлакатимизга расмий ташрифи давом этмоқда.

Олим ТЎРАҚУЛОВ,
ЎзА мухбири

ЎЗБЕКИСТОН — ВЕНГРИЯ БИЗНЕС-ФОРУМИ

Венгрия Республикаси Президенти Пал Шмиттнинг мамлакатимизга расмий ташрифи доирасида 7 ноябрь куни пойтахтимиздаги Халқаро ҳамкорлик марказида Ўзбекистон ва Венгрия ишбилармон доираларининг бизнес-форуми бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги, Савдо-саноат палатаси томонидан ташкил этилган ушбу тадбир Ўзбекистон-Венгрия савдо-иқтисодий ва сармоявий ҳамкорлигини янада кенгайтириш масалаларига бағишланди. Тадбирда икки мамлакатнинг ташқи иқтисодий алоқалар, савдо, сармоя, ёқилғи-энергетика, банк-молия, қурилиш, қишлоқ ва сув хўжалиги, озиқ-овқат, фармацевтика, кимё, соғлиқни сақлаш, транспорт ва транспорт коммуникациялари, ахборот технологиялари, электротехника ҳамда сайёҳлик каби соҳалари учун масъул вазирлик ва идоралари, компания ва концернлари раҳбарлари иштирок этди.

Анжуманда Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирининг ўринбосари Ш.Тўлаганов мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари барча соҳаларда изчил ривожланиб бораётганини, бунда икки давлат раҳбарларининг учрашувларида эришилган келишувлар муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилаётганини алоҳида таъкидлади.

Ўзбекистон билан Венгрия ўртасида савдо соҳасида энг кўп қулайлик яратиш тартиби жорий этилган. 2010 йилда ўзаро товар айирбошлаш ҳажмининг ўсиши 37 фоизни ташкил қилди.

– Венгрия Ўзбекистон билан ҳамкорликни ривожлантиришга катта эътибор билан қарайди, – деди Венгрия Республикасининг иқтисодиёт вазири ўринбосари Роза Надь хоним. – Бизнес-форум доирасида кўплаб соҳаларга оид қатор ҳужжатлар имзоланди. Бу эса Ўзбекистон билан ҳамкорликда кўплаб истиқболли лойиҳаларни амалга оширишда кенг имкониятлар очади.

Форумда венгриялик ишбилармонларга мамлакатимиз иқтисодиётига сармоя жалб этишнинг муҳим йўналишлари ҳақида батафсил маълумот берилди. Меҳмонлар юртимизда амалга оширилаётган кенг кўламли хусусийлаштириш жараёни, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни тараққий эттириш борасидаги ўзгаришлар, “Навоий” эркин индустриал-иқтисодий зонасида яратилган қулайлик, имконият ва имтиёзлар билан атрофлича таништирилди.

Форумда Ўзбекистон ва Венгриянинг иқтисодий салоҳияти, имкониятлари юзасидан атрофлича фикр алмашилди. Икки мамлакат ўртасида савдо-иқтисодий ва сармоявий ҳамкорликни ривожлантиришга, Венгрия компанияларини мамлакатимиздаги хусусийлаштириш жараёнига кенг жалб этишга оид масалалар муҳокама қилинди.

Венгрия Республикасининг «VIKUV», «Genex», «Aquaprofit», «Agro-Chemie», «Hevesgep», «CEH», «SUNWO», «Evopro», «MOL» каби қатор йирик фирма ва компаниялари Ўзбекистон бозоридаги ўз фаолиятини йўлга қўйиш ва янада кенгайтириш ниятида эканлигини қайд этди.

Бизнес-форум доирасида икки мамлакат ўртасида савдо-саноат, сармоя, банк-молия, энергетика, тиббиёт, фармацевтика, озиқ-овқат, кимё ва сайёҳлик каби соҳалардаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга оид қатор битимлар имзоланди.

Бизнес-форум якунида Ўзбекистоннинг қатор компания ва корхоналари ҳамда Венгрия ишбилармон доиралари вакиллари иштирокида кооперацион биржа ўтказилди.

Мадина УМАРОВА,
ЎзА мухбири

XXI аср садоси

БАРЧА МАНБАЛАРДАН ОЛИНГАН СЎНГГИ ХАБАРЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Муборак Қурбон ҳайити муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов номига қатор хорижий мамлакат ва халқаро ташкилотлар раҳбарлари номидан самимий қутловлар келмоқда. Уларда давлатимиз раҳбарига мустаҳкам соғлиқ, муваффақиятлар, Ўзбекистон халқига тинчлик, хотиржамлик, тараққиёт ҳамда фаровонлик тилаб, эзгу ва самимий истаклар билдирилган.

● Ўрта Чирчиқ туманидаги «Матлубotинвестсавдо» масъулияти чекланган жамияти саъй-ҳаракати билан нон ва нон маҳсулотлари тайёрлашга ихтисослаштирилган янги цех фаолияти йўлга қўйилди. Корхонани замонавий технология билан жиҳозлаш учун жамият томонидан 153 миллион сўм йўналтирилди. Натижада истеъмолчиларга кунига ўртача 2 тоннадан зиёд сифатли нон етказиб берилмоқда. Цех жамоаси қисқа вақт ичида тайёрланаётган нон маҳсулотлари турини 7 тага етказиш ниятида. Айтиш керакки, жорий йилнинг тўққиз ойида туманда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўйича 4 та ана шундай лойиҳа амалга оширилди.

● Ҳазорасп туманида пластмасса буюмлар ҳамда полиэтилен қоплар ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган «Сулаймон Пласт» масъулияти чекланган жамияти иш бошлади. Корхона фаолиятини йўлга қўйиш учун 204,6 минг АҚШ доллари инвестиция ҳамда 60 миллион сўм жалб этилди. Бу ерга ўрнатилган илғор хорижий технологиялар кам энергия сарфлаши туфайли маҳсулот таннархи арзонлигига ҳам эришилмоқда. Корхона жамоаси дастлабки 25 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаб, ички бозорга чиқарди.

● Бувайда тумани маркази Янгиқўрғон шаҳарчасида иш олиб бораётган «Прометей» марказининг «Соғлом авлод бўламиз» лойиҳаси Олий Мажлис ҳузуридаги Нодавлат нотижорат ташкилотларни ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фондининг гранти сазовор бўлди.

● Республика Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ташаббуси билан ҳаваскор ёш ижодкорлар ўртасида ўтказилаётган фото ва киновидео асарлари кўрик-танловининг Бухоро вилояти босқичи якунланди.

ЖАҲОНДА

● Ироқ пойтахти Бағдод шаҳрида бир вақтнинг ўзида учта портлаш амалга оширилди. Оқибатда саккиз киши ҳаётдан кўз юмган. Ўттиз нафарга яқин одам тан жароҳати олган. Маҳаллий оммавий ахборот воситалари хабарига қараганда, портлаш Шуржа туманидаги одам гавжум бўлган бозорда содир этилган. Қабиҳлик ким томонидан уюштирилгани аниқ эмас.

● «NASA» мутахассислари ҳажми ярим километрга тенг келадиган астероид сайёрамизга яқин ҳудудда ҳаракатланаётганини билдиришди. Астероид қарийб тўрт кундан буён Ер атрофида, 300 минг километр узоқликда айланиб юрибди. Само жисмларининг бундай фазовий ўлчамда сайёрамизга яқинлашиши ўттиз йилда бир марта кузатиларкан.

● Хитойнинг Цзилинь музофотидаги нефтни қайта ишлаш корхонасида юз берган портлаш натижасида уч киши ҳаётдан кўз юмган, саккиз киши тан жароҳати олган. «ИТАР-ТАСС» ахборот агентлиги хабарига кўра, кўнгилсиз воқеа кучли ёнғинни келтириб чиқарган. Шу боис корхона атрофида яшовчи уч мингга яқин одам эвакуация қилинган. Ҳозирча портлаш сабаби номаълум.

● Франция жанубида ёққан сурункали ёмғир сув тошқинларини келтириб чиқарди. Табиий офатдан, айниқса, Вар департаменти кўпроқ зарар кўрди. Дарёнинг ўзанидан тошиб чиқиши натижасида автомобиль йўлларини сув босган, минглаб тураржой бинолари электр таъминотидан узилиб қолган. Италия шимолида ҳам худди шунга ўхшаш манзара кузатилмоқда. Хусусан, Турин, Генуя музофотлари ҳудудидан ўтувчи По дарёсида сув сатҳи бир метргача кўтарилган. Аҳоли хавфсизлигини таъминлаш мақсадида таълим муассасалари вақтинча ёпиб қўйилган, транспорт воситалари қатнови қисқартирилиб, олдиндан режалаштирилган турли тадбирларнинг ўтказилиш муддати ўзгартирилган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИ 2011 ЙИЛНИНГ ТЎҚҚИЗ ОЙИДА ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Таркибий ўзгаришларни чуқурлаштириш жараёнини давом эттириш, ишлаб чиқаришларни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов томонидан белгилаб берилган 2011 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг муҳим устувор йўналишларини, 2011-2015 йилларда Ўзбекистон иқтисодиётидаислоҳотларни чуқурлаштириш ва уларнинг кўламини кенгайтириш дастурининг амалга оширилиши жорий йилнинг тўққиз ойида иқтисодий ўсишнинг асосий кўрсаткичларини жадал ва мувозанатли ривожлантириш имконини берди.

I. Асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар

2011 йилнинг тўққиз ойида ялпи ички маҳсулот ўсиши 8,2 фоизни ташкил қилди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини 7 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини 6,8 фоиз, инвестициялар ҳажмини 8 фоиз, қурилиш ишларини 8,1 фоиз, чакана савдо айланмасини 16,2 фоиз, аҳолига пуллик хизмат кўрсатишни 14,2 фоизга ошириш ҳисобидан иқтисодий ўсишнинг юқори кўрсаткичлари таъминланди. Экспорт ҳажми 21,4 фоизга кўпайди, ташқи савдо балансининг ижобий сальдоси 3,8 миллиард доллардан ошди. Давлат бюджети ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,4 фоиз профицит билан бажарилди.

2011 йилнинг тўққиз ойида Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг асосий кўрсаткичлари

(2010 йилнинг шу давридагига нисбатан фоиз ҳисобида)

Кўрсаткичлар	Ўсиш суръатлари
Ялпи ички маҳсулот	108,2
Саноат маҳсулотлари	107,0
Истеъмол товарларини ишлаб чиқариш	111,4
Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари	106,8
Чакана савдо айланмаси	116,2
Пуллик хизматлар	114,2
Экспорт	121,4

II. Таркибий ўзгартиришлар ва юқори технологияларга асосланган замонавий тармоқлар ва ишлаб чиқаришларни ривожлантириш

2011-2015 йилларда Ўзбекистон Республикаси саноатини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари тўғрисидаги дастурнинг амалга оширилиши шу йилнинг тўққиз ойида кимё ва нефть-кимёси (111,9 фоиз), машинасозлик ва металлни қайта ишлаш (111,8 фоиз), қурилиш материаллари (109 фоиз), тиббиёт (131,3 фоиз) ва озиқ-овқат (114,7 фоиз) саноати каби соҳаларни жадал ривожлантириш имконини берди.

Ҳисобот даврида «Женерал Моторс Павертрэйн Ўзбекистон» қўшма корхонасида автомобиль двигателларини, «Зенит электроникс» қўшма корхонасида энергия тежовчи лампалар, «Самсунг» русумидаги кир ювиш машиналари, «НЕО Санлайт» қўшма корхонасида маиший газ плиталари, совутгичлар, «Рав Экспресс» (Тошкент шаҳри) масъулияти чекланган жамиятида маиший электр техника учун тозалагич мис трубкалар, «Вайт Мэшин Текноложи» (Нукус шаҳри) қўшма корхонасида маиший электр чанг ютгичлар, «Автосаноатпласт» (Чуст шаҳри) масъулияти чекланган жамиятида автомобиллар учун инжекцион қуйиш услуби ёрдамида пластик деталлар, автомобиллар учун резина зичлагичлар (Андижон шаҳри), «Ўзкабель» очиқ акциядорлик жамияти қўшма корхонаси ва «Андижон кабель» қўшма корхонасида янги турдаги кабель-ўтказгич маҳсулотлар, «Ўзметкомбинат» очиқ акциядорлик жамиятида электр узатмалар учун кўп функцияли энергия тежовчи қурилмалар, «Тошкент трактор заводи» очиқ акциядорлик жамиятида янги ва замонавий қишлоқ хўжалик техникаси, «Ўз-Тексако» қўшма корхонасида синтетик мотор мойлари, автомобиль симлари, диодли ёруғлик лампалари, косметика маҳсулотлари, гигиена воситалари («Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонаси) ва бошқа қатор маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича янги юқори технологик қувватлар ишга туширилди.

Кучланиш трансформаторлари, компрессорлар, аккумуляторлар, юқори вольтли электр аппаратураси, кабель-ўтказгич маҳсулотлар, калий ўғитлари, дори-дармонлар ва бошқа юқори қўшилган қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқариш сезиларли даражада кўпайди. Бу эса саноатда унинг асосий тармоқларини диверсификация қилишга қаратилган таркибий ўзгаришлар жараёни чуқурлашганидан далолатдир.

Рақобатбардош тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш ва уларнинг турларини кенгайтиришга доир амалга оширилган рағбатлантирувчи чора-тадбирлар натижасида шу йилнинг январь-сентябрида истеъмол товарларини ишлаб чиқариш 11,4, жумладан, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 14,2 ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 9,4 фоизга ўсди.

Енгил автомобиллар (3,2 фоизга), болалар велосипедлари (1,6 баробар), пайпоқ буюмлари (1,9 баробар), доривор воситалар (1,6 баробар), ўқувчилар дафтарлари (2,6 баробар), ун (28,4 фоиз), ёрма (3,5 баробар), маргарин маҳсулотлари (1,7 баробар) ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажми ошди.

Истеъмол товарларини ишлаб чиқаришни кенгайтириш мақсадида тижорат банклари томонидан ишлаб чиқарувчи корхоналарга технологик ускуналар, хомашё ва материаллар харид қилиш учун 1194 миллиард сўм, шу жумладан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун 590,2 миллиард сўм (ўсиш 1,4 баробар) ва ноозиқ-овқат истеъмол товарларини ишлаб чиқариш учун 603,8 миллиард сўм (1,7 баробар) миқдорида кредитлар ажратилди.

Ҳудудларнинг саноат салоҳиятини ошириш дастурлари доирасида жорий йилнинг тўққиз ойи давомида истеъмол товарларини ишлаб чиқариш бўйича 740 лойиҳа (ушбу давр прогнозига кўра 107,6 фоиз), жумладан, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича 399 лойиҳа (105,6 фоиз) ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича 341 лойиҳа (108,6 фоиз) амалга оширилди.

Шу йилнинг ўтган даври мобайнида 2011-2013 йилларда саноат кооперацияси асосида тайёр маҳсулотлар, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастури доирасида 1052 лойиҳа амалга оширилди ва улар бўйича 5052,4 миллиард сўмлик ёки 2010 йилнинг шу давридагига қараганда 19,8 фоиз кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Импорт ўрнини босишнинг ҳисоб-китоб қилинган самараси 3 миллиард доллардан ошди.

Иқтисодиёт тармоқлари ва мамлакатимиз ҳудудларининг экспорт салоҳиятини ривожлантириш, шу жумладан экспорт қилинадиган маҳсулотлар турларини кенгайтириш ва уларни ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш, анъанавий сотиш бозорларидаги позицияларни мустаҳкамлаш ва янги ташқи бозорларни ўзлаштиришга доир кўрилган фаол чора-тадбирлар натижасида товар ва хизматлар экспорти 21,4 фоизга ўсди.

Экспорт қилинадиган асосий гуруҳ товарлари нуқтаи назаридан озиқ-овқат маҳсулотлари экспорти (167,7 фоиз), кимё товарлари (138,7 фоиз), қора ва рангли металлар (134,2 фоиз), машина ва ускуналар (162,6 фоиз), хизматлар экспорти (130,3 фоиз) юқори суръатда ўсди. Натрий селитраси, полиакриламид, юк автомобиллари, жез прокат, композит панеллар, гипсокартон буюмлар, тез музлатилган маҳсулотлар ва бошқа янги турдаги товарлар экспорт қилинди.

2011-2015 йилларда республика молия-банк тизимини янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини оширишнинг устувор йўналишлари тўғрисидаги дастурнинг амалга оширилиши ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришиши ҳисобот даврида банк тизими жами капиталини ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 30,9 фоиз, мижозларнинг жалб қилинган банклардаги депозитларини 48,5 фоиз, кредит ташкилотларида аҳоли маблағларини 1,5 баробар кўпайтириш имконини берди. 2011 йилнинг 1 октябрь ҳолатига кўра, кредит ташкилотларида аҳоли депозитлари умумий миқдоридаги муддатли ва жамғарма омонатлари улуши 87,3 фоизни ташкил қилди ва бу банклар жами активларини 33,5 фоизга ошириш имконини берди. Банклар ресурс базасининг оширилиши уларнинг иқтисодиёт реал сектори корхоналарига кредит ажратиш имкониятини кенгайтирди: банкларнинг реал секторга йўналтирилган капитал қўйилмалари қолдиқлари 35,6 фоизга ўсди.

Бундан ташқари, ишлаб чиқаришларни модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш учун жорий йил тўққиз ойида тижорат банклари томонидан жами 3,2 триллион сўмлик ёки 2010 йилнинг шу давридагига қараганда 34 фоиз кўп кредит ажратилди. Тижорат банклари экспортчи корхоналарни қўллаб-қувватлаш мақсадида айланма капитални тўлдириш учун 258,3 миллиард сўм миқдорида имтиёзли кредитлар ажратди.

III. Ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш, иқтисодиётнинг етакчи тармоқларини жадал янгилаш

2011 йилнинг тўққиз ойида иқтисодиётда ўзлаштирилган инвестициялар умумий ҳажми 12215,9 миллиард сўмни ташкил қилди ва қиёсий нархларда 8 фоизга ошди. Ўзлаштирилган капитал қўйилмалар ҳажми 2010 йилнинг шу давридагига нисбатан сезиларли даражада – Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан 46,1 фоиз, Ўзбекистон Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси кредитлари ҳисобидан 1,8 баробар, тижорат банклари кредитлари ҳисобидан 45,5 фоиз, аҳоли маблағлари ҳисобидан 27,8 фоизга ўсди.

2011 йилнинг январь-сентябрь ойларида республика бўйича 828 та ишлаб чиқариш объекти, жумладан, озиқ-овқат саноатида 279, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш соҳасида 234, енгил саноатда 201, ёғочни қайта ишлаш саноатида 36, машинасозлик саноатида 12, кимё саноатида 8, фармацевтика саноатида 3 ва бошқа тармоқларда 55 та объект фойдаланишга топширилди.

«Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонаси ҳудудида ишга туширилган корхоналар томонидан жорий йилнинг 9 ойида умумий қиймати 23,3 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

2008-2012 йилларда суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш Давлат дастури доирасида умумий узунлиги 10530,2 километр хўжаликлараро ва хўжалик ичидаги коллектор-дренаж тармоқларида жами 59 миллиард сўмдан ортиқ таъмирлаш-тиклаш ишлари амалга оширилди. Шунингдек, 585,6 километрлик ёпиқ горизонтал дренаж тармоқларида, 9 мелиорация насос станцияси, 627 та мелиорация қудуғи ва бошқа мелиорация объектларида тиклаш ишлари бажарилди. Натижада қарийб 1 миллион гектар суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланди, 350 минг гектар майдонда сизот сувлар сатҳи пасайтирилди.

Қишлоқ хўжалиги тармоқларини техник ва технологик жиҳатдан янада янгилаш мақсадида 2011 йилнинг тўққиз ойи мобайнида 164,1 гектар майдонда 416 та иссиқхона ташкил этилди, 14,6 минг гектар майдонга янги мевали дарахтлар экилди, шу жумладан 2,5 минг гектар майдонда интенсив боғлар, 5,3 минг гектар майдонда узумзорлар барпо этилди. Мева-сабзавот маҳсулотларини сақлаш бўйича моддий-техник базани мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга оид чора-тадбирларни амалга ошириш доирасида 45,9 минг тонна сиғимга эга 38 та янги музлатиш камераси ташкил этилди, 10,5 минг тонна сиғимга эга 17 та музлатиш камераси модернизация қилинди.

Шу йилнинг тўққиз ойида 4871,5 минг тонна сабзавот (ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 111 фоиз), 1370,4 минг тонна картошка (110,6 фоиз), 933,4 минг тонна полиз маҳсулотлари (109 фоиз), 1256,5 минг тонна мева (110,3 фоиз), 723,2 минг тонна узум (112 фоиз) етиштирилди. Жами 550,7 минг тонна мева-сабзавот (131,6 фоиз) экспорт қилинди.

Жорий йил бошидан буён 12,7 минг бош қорамолга мўлжалланган 408 чорвачилик хўжалиги, 2,5 миллионта парранда боқиш учун мўлжалланган 608 паррандачилик хўжалиги, 2379 гектар сунъий ҳавзаларда 624 балиқчилик хўжалиги ташкил этилди. Чорва моллари сотиб олиш учун тижорат банклари томонидан қиймати 48,8 миллиард сўм кредит маблағлари ажратилди. Амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида 2011 йилнинг тўққиз ойида қорамоллар умумий сони 9428,2 минг бошга етди ёки ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 6 фоизга кўпайди, 1132,8 минг тонна гўшт (6,9 фоиз), 4910,4 минг тонна сут (7,2 фоиз), 2562,6 миллион дона тухум (13 фоиз) тайёрланди.

Озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар доирасида шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича 124, жумладан, гўштни қайта ишлаш бўйича 39 (йилига 7 минг тонна гўштни қайта ишлаш қувватига эга), сутни қайта ишлайдиган 58 (25,1) ва мева-сабзавотларни қайта ишлайдиган 27 (8,8) корхона, шунингдек, сут қабул қиладиган 56 сервис пункти ташкил қилинди.

Хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасида инфратузилмани ривожлантириш бўйича чора-тадбирларнинг жорий этилиши кўрсатилган хизматлар ҳажмини 12,9 фоизга ошириш имконини берди. Хусусан, мобиль алоқа, интернет-алоқадан фойдаланувчи абонентлар сонининг кўпайиши, шунингдек, АТСларни рақамлаштириш даражасининг ошиши натижасида алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари 41,6 фоизга ўсди. Микро ва истеъмол кредитларини ривожлантириш, тўлов тизимини такомиллаштириш, шунингдек, молия инфратузилмаси институтларини ривожлантириш бўйича кўрилган чора-тадбирлар молия хизматлари ҳажмини 23,5 фоизга ошириш имконини берди. 4 мингдан зиёд янги чакана савдо ва умумий овқатланиш корхонасининг ташкил этилгани тегишли хизматларни 18,9 фоизга кўпайтиришга ёрдам берди. Техника, автомобилларни таъмирлаш бўйича сервис пунктларидан самарали фойдаланиш, шунингдек, газ баллонларини ўрнатиш хизматларининг кенгайтирилиши автомобиль ҳамда бошқа техникани таъмирлаш хизматларини 19,2 фоизга оширишни таъминлади. 1657 маиший хизмат кўрсатиш объектининг ташкил этилиши эса маиший хизматлар кўрсатишни 19 фоизга ошириш имконини берди.

Шу билан бирга, қишлоқ жойларда ҳам кўрсатилаётган хизматлар ҳажми жадал суръатда ошмоқда. 2551 чакана савдо объекти, 300 умумий овқатланиш объекти ва маиший хизматлар кўрсатиш бўйича 1363 корхонанинг ишга туширилиши натижасида қишлоқ жойларда қарийб 145,2 мингта иш ўрни ташкил этилди.

IV. Инфратузилма, транспорт ва коммуникациялар қурилишини комплекс ва жадал ривожлантириш

2011 йилнинг тўққиз ойида халқаро ва давлат аҳамиятига эга умумфойдаланиш автомобиль йўлларини, шу жумладан Ўзбекистон миллий автомагистрали участкаларини қуриш ва реконструкция қилиш объектларида 234,8 километр автомобиль йўлини асфальт-бетон билан қоплаш ишлари бажарилди. Шундан А-380 «Ғузор-Нукус-Қўнғирот-Бейнов» автойўлининг 77,5 километри ва А-373 «Тошкент-Ўш» автойўлининг 46,4 километрида ишлар якунланди. Узунлиги 69 погонметр иккита, жумладан, Қашқадарё вилоятида 2 километрлик 4Р87 «Ғузор-Чим-Кўкдала» автойўли ва Тошкент вилоятида 109 километрлик «Гулистон-Оҳангарон» автойўлида йўл ўтказгич фойдаланишга топширилди.

Ўзбекистон миллий автомагистрали бўйлаб йўл ёқасида инфратузилма ва сервисни ривожлантириш бўйича мақсадли кўрсаткичларга мувофиқ ҳисобот даврида йўл ёқасида 34 та инфратузилма ва сервис объекти ишга туширилди.

2011-2015 йилларда инфратузилмани, транспорт ва коммуникация қурилишини ривожлантиришни жадаллаштириш дастурининг ижроси доирасида жорий йилнинг тўққиз ойида умумий қиймати жами 176,4 миллион долларга тенг капитал қўйилмалар ўзлаштирилди, 54 километрлик темир йўл тикланди, 192 юк ва 7 йўловчи ташиш вагони тайёрланди.

Ҳисобот даврида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси самолётларида 1,6 миллион нафар йўловчи ташилди ва бу кўрсаткич 2010 йилнинг шу давридагига нисбатан 11,6 фоизга ошди. «Навоий» интермодал логистика маркази орқали 37,8 минг тонна юк ташилди. «Ангрен логистика маркази» ёпиқ акциядорлик жамияти томонидан «Қамчиқ» довони орқали Фарғона водийси йўналишида амалга оширилган юк ташиш ҳажми 4,2 миллион тоннани ташкил қилди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1,34 баравар кўпдир.

2011 йилда уй-жой қурилишини ривожлантириш дастури доирасида жорий йил бошидан буён қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида майдони 875,1 минг квадрат метрлик 5966 та якка тартибдаги турар жойлар қурилди. Уй-жой қурилиши моддий-техник базасини мустаҳкамлаш мақсадида жорий йилнинг январь-сентябрь ойларида маҳаллий хомашё ресурслари ва компонентларидан фойдаланган ҳолда қурилиш материаллари ишлаб чиқариш бўйича 226 та янги корхона ишга туширилди. Деворбоп материаллар ишлаб чиқариш ҳажмини янада ошириш ва сифатини яхшилаш мақсадида 125,5 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга 40 та ғишт ишлаб чиқариш корхонаси ишга туширилди, пишиқ ғишт тайёрлаш бўйича 28 та объект модернизация қилинди.

Уй-жой қурилишини ривожлантириш бўйича кўрилган қўшимча чора-тадбирлар натижасида жорий йилнинг 9 ойи давомида республика бўйича барча манбалар ҳисобидан жами 7400,7 минг квадрат метр, шу жумладан қишлоқ жойларда 5776 минг квадрат метр турар-жой фойдаланишга топширилди. 2194,2 километр, жумладан, қишлоқ жойларда 1934 километр сув тармоқлари ишга туширилди.

V. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш, максимал даражада қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш

Жорий йилнинг 9 ойида «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» Давлат дастури ижросини таъминлаш доирасида Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамасининг тадбиркорлик субъектларини текширишларни қисқартириш, рўйхатга олиш ва уларнинг электр тармоқларига уланиш тартибини соддалаштириш, давлат харидлари тизимидан фойдаланишини кенгайтириш, давлат божи ставкаларини камайтириш, янги ишлаб чиқаришларни ташкил этиш учун ишлатилмаётган давлат мулки объектлари ва ер майдонларини ажратишга қаратилган 20 дан ортиқ қарори қабул қилинди.

Тижорат банклари томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига ажратилган кредитлар ҳажми 3,1 триллион сўмдан, шу жумладан микрокредитлар ҳажми 613,3 миллиард сўмдан ошди ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1,5 баравар кўпайди. Хусусан, олис ва ортиқча меҳнат талаб қиладиган ҳудудлар тадбиркорларига 20,9 миллиард сўм имтиёзли кредитлар берилди, касб-ҳунар коллежлари битирувчиларига ўз бизнесини ташкил этиши учун 20,3 миллиард сўм, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришга 251,9 миллиард сўм кредитлар ажратилди.

Жорий йилнинг ўтган даврида кичик бизнес субъектлари томонидан биржа савдоларида қиймати 2111 миллиард сўмлик шартномалар тузилди, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1,3 баробар кўп бўлиб, биржа айланмаси умумий ҳажмининг 56 фоизини ташкил этди. Улар ўз ишлаб чиқариш фаолиятини таъминлаш учун биржа савдолари орқали қиймати 1659,3 миллиард сўмлик товар харид қилди (ўсиш 21,8 фоиз) ва 451,7 миллиард сўмлик (1,9 баробар кўп) ўзи ишлаб чиқарган товарларни сотди.

Ҳисобот даврида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига объектларни сотиш ва ижарага бериш бўйича амалга оширилаётган ишлар натижасида умумий қиймати 80,3 миллиард сўм ва 67,9 миллион долларга тенг 76 та давлат активи сотилди, давлат мулкининг 13 минг 820 та бўш ётган объекти ижарага берилди.

Умуман, республика бўйича жорий йилнинг 9 ойи давомида 33 мингта янги кичик бизнес субъекти ташкил этилди. Жорий йилнинг 9 ойи якунларига кўра, кичик бизнеснинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 50,5 фоиз (2010 йилнинг 9 ойида 48,5 фоиз), саноатда – 20,7 фоиз (18,7 фоиз), экспортда – 16,2 фоиз (12,3 фоиз), бандликда – 74,2 фоизни (73,6 фоиз) ташкил этди. Кичик бизнесда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръатлари 126,5 фоизни ташкил этди ва бу саноат бўйича ўртача кўрсаткичдан анча юқоридир.

VI. Бандликни таъминлаш ва янги иш ўринлари яратиш муаммосининг изчил ҳал этилиши

Жорий йилнинг январь-сентябрь ойларида ҳудудий дастурларга мувофиқ 815,4 мингта иш ўрни яратилди, уларнинг 512,4 мингтаси (жами миқдордан 62,8 фоиз) қишлоқ жойларга тўғри келди. Иш жойларининг аксарият қисми – 519,7 мингтаси (63,7 фоиз) кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида, жумладан, 226,6 мингдан ортиғи хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасида ташкил этилди.

Касаначиликнинг турли шаклларини кенгайтириш чора-тадбирларининг амалга оширилиши ҳисобидан 191,9 мингта, шу жумладан корхоналар билан кооперация асосида – 55,8 мингта, пудрат шартномалари ва оилавий бизнес асосида – 136,1 мингта иш ўрни яратилди.

Жорий йилнинг тўққиз ойида ўртача ойлик иш ҳақи ва пенсияларнинг барқарор ўсиш даражаси сақлаб қолинди ва 2010 йилнинг шу давридагига нисбатан тегишли равишда 28,5 ва 22,7 фоизга ошди.

Ўтган давр мобайнида таълим муассасалари моддий-техник базасини янада мустаҳкамлашга доир чора-тадбирлар амалга оширилди. 7,7 минг нафар ўқувчига мўлжалланган 38 та янги умумтаълим мактаби фойдаланишга топширилди, 38,2 минг ўқувчига мўлжалланган 119 мактаб реконструкция қилинди, 137 та мактаб капитал таъмирланди, 2,1 минг нафар ўқувчига мўлжалланган 2 та академик лицей, 2 та тасвирий ва амалий санъат лицей-интернати, 1,8 минг нафар ўқувчига мўлжалланган 12 та касб-ҳунар коллежи барпо этилди ва реконструкция қилинди, 26 та ўрта махсус таълим муассасаси капитал таъмирланди.

Президентимиз Ислом Каримов томонидан парламент палаталарининг 2010 йилнинг ноябрь ойида бўлиб ўтган қўшма мажлисида белгилаб берилган демократик бозор ислоҳотларини янада чуқурлаштириш ва иқтисодиётни эркинлаштириш бўйича чора-тадбирларнинг мамлакатимизда иқтисодиётни ривожлантириш бўйича танланган ўз моделимиз билан уйғунликда ва изчил амалга оширилиши 2011 йилнинг тўққиз ойи якунлари бўйича иқтисодиётнинг барқарор юқори ўсиш суръатларини таъминлаш имконини берди.

Мамлакатимиз иқтисодиётини янада модернизация қилиш ва унинг рақобатбардошлигини ошириш, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар яратиш ва шу асосда аҳоли бандлиги ҳамда даромадларини узлуксиз юксалтиришни таъминлашга қаратилган ислоҳотларни чуқурлаштириш ва кўламини кенгайтириш яқин истиқболда иқтисодиётнинг барқарор юқори ўсиш суръатларини таъминлашга қаратилган иқтисодий сиёсатнинг асосий вазифаси бўлиб қолади.

**Ўзбекистон Республикаси
Иқтисодиёт вазирлиги**

**Ўзбекистон Республикаси
Давлат статистика қўмитаси**

Аёл борки, олам мунаввар

ҲАЁТ БОҒИНИНГ ГУЛЛАРИ

Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг саҳифаси

Аёл — ҳаёт гултожи. У инсон кўнглини осмон қадар юксак парвоз қилдирувчи бебаҳо куч, йўлчи юлдуз, миллатнинг ор-номусидир. Демакки, бундай фаол аёллар чин маънода жамиятимиз ривожида катта кучдир. Донишмандлардан бири шундай деган экан: «Вақтни исроф қилмоқлик ёмон, лекин ундан ҳам ёмонроғи умрни беҳуда ўтказишдир».

Нишондорларимиз

КАСБИДАН ЭЪЗОЗ ТОПГАН

Орамизда ҳаёт йўли, ибратли ва эзгу ишлари билан ёрқин из қолдирган инсонлар оз эмас. Маълумки, эзгуликлар ортида ҳамиша машаққатли меҳнат ётади. Меҳнат эса инсонни улуғлайди, саодатли манзилар томон етаклайди, юксакликка кўтаради. Айниқса, машаққатли ҳамда шарафли касб эгалари бўлган устоз, мураббийлар қадимдан эъзозланиб келади. Бугун биз ҳикоя қилмоқчи бўлган қаҳрамонимиз ҳам ёш авлодга узоқ йиллардан буён таълим-тарбия бериб келаётган заҳматкаш ва фидойи ўқитувчи Муборак Азизоводир.

Маълумки, яқинда Ўқитувчи ва мураббийлар куни муносабати билан таълим-тарбия тизимида алоҳида ўрнак кўрсатган ходимлардан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида Президентимизнинг Фармони эълон қилинди. Мукофотланганлар орасида Олмазор туманидаги 298-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Муборак Азизова ҳам бор эди. У «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган халқ таълими ходими» унвонига сазовор бўлди. Бу қувончли хушхабар тезда мактаб жамоасига тарқалди. Муборак опанинг ҳамкасблари, ўқувчилари ниҳоятда хурсанд бўлиб, уни юксак унвон билан чин юракдан қутлашди. Кўпчилик «Муборак опа ҳақиқатан шундай унвонга муносиб, касбига, ўқувчиларига чиндан ҳам меҳр қўйган, фидойи муаллим» дея мамнун бўлди.

Дарҳақиқат, ёшлигидан устозларининг меҳр тўла кўзларига, ширин сўзларига маҳлиё бўлган Муборак катта бўлганида албатта ўқитувчи касбини танлашга аҳд қилганди. Олий ўқув юртини тамомлагач, орзуларди сари интилиб, мактабда иш фаолиятини бошлади. Тажрибали устозлардан касбига садоқатли бўлишни, ўқувчилар меҳрини қозонишни ўрганди.

— Албатта, дарсни ташкил этиш ва ўқувчиларга етказиб бериш мураккаб жараён. Ҳар бир дарс ўқитувчидан жиддий тайёргарликни талаб қилади, — дейди Муборак Азизова. — Бошланғич таълимда фанлар пухта ўзлаштирилиши керак. Ўқитувчи аввало ўқувчиларига меҳр бериши, уларнинг кўнглига йўл топа билиши зарур. Уларнинг қалбида меҳр, ҳурмат уйғота олмас экан, етарли даражада таълим-тарбия бера олмайди. Мамлакатнинг эртанги куни ёш авлод таълим-тарбиясига, ёшлар камолоти эса ўқитувчиларнинг ғайрат-шижоатига, маънавий баркамоллигига боғлиқ. Шу боис ўқитувчи, устозлардан шу юксак масъулиятни чуқур ҳис этиш, ўз устида мунтазам ишлаш талаб этилади.

Ўттиз йилдан ортиқ халқ таълими тизимида фаолият олиб бораётган Муборак Азизова касбига садоқати, меҳнатсеварлиги, камтаринлиги, ўз ишига масъулият билан қараши, янгиликка интилувчанлиги билан ўқувчиларию ҳамкасблари орасида ҳурмат-эътибор қозонди. Инсонларга эзгулик ва маърифат улашиш Муборак опанинг қатъий шиоридир. У ҳамиша ўқувчилари ва ён-атрофдаги инсонларга қўлидан келганча яхшилик қилишга интилади. Дарсларни турли йўллар, саҳна кўринишлари воситасида ташкил қилиш билан ўқувчиларнинг дарсга бўлган қизиқишларини оширади.

— Мустақиллик йилларида Президентимиз раҳнамолигида мамлакатимизда таълим тизимида амалга оширилаётган изчил ислоҳотлардан беҳад мамнунмиз. Замонавий мактаб бинолари, кенг ва шинам синфхоналар, улардаги етарли шарт-шароитлар ўқувчиларнинг чуқур билим олишлари учун кенг имкониятлар яратаётир, дея сўзида давом этади Муборак опа. — Ўқитувчи-устозларнинг заҳматли меҳнатлари юксак қадрланаётганлигидан ниҳоятда мамнунмиз. Ўқитувчилар ва мураббийлар куни байрами арафасида ҳукуматимиз томонидан менинг ҳам камтарона меҳнатларим муносиб баҳоланиб, «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими» унвонига сазовор топилганимни эшитганимда, аввалига ишонмадим, кўзларимга севинч ёшлари қуйилди. Қалбимда касбимга бўлган фахр-ифтихор туйғулари ошди. Шу билан бирга бу унвон менинг зиммамга янада катта масъулият юклаганлигини ҳис этдим. Келгусида менга билдирилган юксак ишончга яраша яна ҳам самарали меҳнат қилиш, ёш авлодни маънан етук, билимли, комил инсонлар этиб тарбиялашга муносиб ҳисса қўшишдек эзгу мақсад қаршимиздан жой олди.

Ҳа, самарали ва машаққатли меҳнат албатта бесамар бўлмас экан. Жамиятимизда Муборак Азизова сингари меҳнати ортидан катта ютуқларга эришаётган, ҳурмат-эътиборга сазовор бўлаётган касбига содиқ аёллар жуда кўп. Уларнинг ҳортимиз тараққиёти йўлида олиб бораётган ибратга лойиқ ишларини кўрганда қалбимиз ифтихорга тўлади. Зеро, турли соҳаларда ўз ақл-идроки, шижоати, касбига садоқати, ишбилармонлиги, меҳнатсеварлиги донолиги билан машҳур бўлаётган аёлларимиз — ўзбекойимлар сафи кенгайиб бораётганлиги бизни қувонтиради.

Дилором ИКРОМОВА

Қарор ва ижро

ШАХСИЙ ГИГИЕНА — САЛОМАТЛИК ОМИЛИ

Мутахассисларнинг таъкидлашича, фарзандларимизни шахсий гигиена қоидаларига тўғри риоя қилишга ўргатиш болалар ўртасидаги турли юқумли касалликларни эллик фоиз камайтириш имконини беради. Бунда ота-оналар билан бирга таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари ходимларининг малака ва маҳоратини ошириш, жаҳон тиббиётининг илғор услубларидан самарали фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Халқ таълими вазирлиги ва Германия халқаро ҳамкорлик жамиятининг (GIZ) «Саломатлигинг – тоза қўлларда» лойиҳаси билан ҳамкорликда амалга оширилаётган тадбирлари ана шу мақсадга хизмат қилмоқда.

Мазкур лойиҳа доирасида пойтахтимиздаги Мактабгача таълим муассасалари ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш республика ўқув-услубий марказида шахсий гигиена қоидаларини ўқитиш услубларини такомиллаштиришга бағишланган семинар ташкил этилди. Унда Республика саломатлик ва тиббий статистика институти мутахассислари, пойтахтимиздаги оилавий поликлиникалар ходимлари ва услубчилар иштирок этди.

Мамлакатимизда оналик ва болаликни муҳофазалаш, оилаларда тиббий маданиятни юксалтириш борасида амалга оширилаётган туб ислоҳотлар ҳар жиҳатдан соғлом авлодни камолга етказишга хизмат қилмоқда. Президентимиз Ислом Каримовнинг 2009 йил 13 апрелда қабул қилинган «Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шакллантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори халқимизга тиббий хизмат кўрсатиш сифати ва самарадорлигини янада оширишга хизмат қилаётир.

Семинарда болаларда шахсий гигиена маданиятини юксалтириш борасида жаҳон тиббиётида қўлланилаётган илғор услублар, юқумли хасталиклар, ўткир ичак ва оғиз бўшлиғи касалликларининг олдини олишда ушбу замонавий профилактика услубларидан фойдаланиш самараси таҳлил этилди ва уларни амалда қўллаш юзасидан тажриба алмашилди.

Б.ХИДИРОВА,
ЎзА мухбири

Жамиятни аёлларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Қай бир соҳани олмайлик, унда аёлларнинг ўрни ва аҳамиятини яққол сезишимиз мумкин. Аёл бир қўлида бешикни, бир қўлида дунёни тебратади, дейилиши айни ҳақиқат.

ДОИМО ҲУРМАТ ВА ЭЪТИБОРДА

Аёл-она, мураббий, шифокор, ташаббускор, ишбилармон, тадбиркор. У оиладаги фаолиятидан ташқари мустақил ҳолда катта идорани ҳам бошқариши, йирик ишларга қўл уриши мумкин. 2011 йилнинг «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» деб эълон қилиниши шижоатли аёлларга янада куч-қувват бағишлади. Айниқса, ўз тадбиркорлик фаолиятларини касаначилик билан бошлаган аёлларимиз ҳам талайгина. Қуйида ана шундай аёллардан бири Юнусобод тумани, Фирдавсий маҳалласида истиқомат қилувчи Дилобар Умарова ҳақида сўз юритмоқчимиз.

Излатувчанлиги, ширин сўзи, зукко ва ҳожатбарорлиги билан ўзи истиқомат қилаётган маҳалла аҳли ва 70-мактаб жамоасида ҳурмат ва эъзозда бўлган бу аёл мана бир неча йилдирки, тикувчилик ҳунари сир-асрорларини шогирдларига сидқидилдан ўргатиб келмоқда. Айниқса, маҳаллadagi кам таъминланган, ногирон ва туман ногиронлар жамиятига аъзо хотин-қизлар ҳамда болаларга матога бисер тикиш йўли билан турли хил буюмлар тайёрлаш бўйича ўз ҳисобидан, бепул сабоқ бераётганлиги эътиборга лойиқдир.

–Ҳунаримни шогирдларимга ўргатишдан асосий мақсадим устоз деган шарафли номни оқлаш эди, – дейди суҳбатдошимиз. – Аввалига маҳалладаги кўни-қўшниларимга ўргатиб юрдим, кейинроқ маҳалла маъмуриятига ўз ҳисобимдан касаначиликни йўлга қўйиш таклифи билан чиқдим. Маҳалла котибаси Ҳатминисо Усмонова бу таклифимни жуда маъқуллади ва менга шароит яратиб берди. Ҳар бир ҳаракатимда мени қўллаб-қувватлаб, тўгаракка маҳалла истиқомат қилувчи ногиронларни ҳам жалб қилишда кўмаклашди. Шогирдларимнинг ўрганганлари кўл келиб, ўтган йили Халқаро ногиронлар кунида илк бор кўргазмада қатнашдик. Кўргазмага ҳаттоки, чет эллик меҳмонлар ҳам ташриф буюриб, ногирон болаларнинг нозик мунчоқлардан яратган буюмларига ҳайрат ва ҳавас билан қараган ҳолда тасаннолар айтишди. Шундан сўнг Аёллар кенгаши Республика жамоат бирлашмаси томонидан ўтказилган «Йил аёли» кўрик-танловида қатнашиб, туман миқёсида ғолибликни қўлга киритдим. Тошкент шаҳар босқичида эса «Бағрикенг аёл» номинациясига сазовор бўлдим. 2011 йил сентябрида 70-мактаб раҳбари Барно Қодирова мени ушбу мактабга меҳнат ўқитувчиси сифатида ишга олдилар ва қўшимча тўгаракларни учун ҳам қулай шароит яратиб бердилар. Бунинг учун уларга чуқур миннатдорлик билдираман. Кўп ўтмай меҳнатларим самараси ўлароқ шогирдим эзгу орзуим бўлган устоз номига мушарраф бўлдим. Бу мен учун энг олий бахт!

Ҳозирда Дилобар Умарованинг шогирдлари ҳам шогирд тайёрлаб, тенгдошларининг бўш вақтларини мазмунли ва фойдали ўтишига ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

– Тўгаракка ёзги таътилда синглим билан келгандим,– дейди ботаникага ихтисослашган 105-мактабнинг 7-синф ўқувчиси Дилором Тўлқинова. – Устозимиз Дилобар опадан ўрганган ишларимизни кўрган ота-оналаримиз ҳам бундан жуда хурсанд. Ўзимизнинг мактабимизда ҳам ўқувчиларнинг бўш вақтларини бекор ўтказмасликлари учун дугонам Шаҳзода Азимова билан тикувчилик тўгараги очдик. Бунда бизга синф раҳбаримиз Раъно опа Аҳмедова ҳам яқиндан ёрдам бермоқдалар. Ҳунар ўрганиш жуда яхши, бекорчи вақтингиз деярли бўлмайди.

Дарҳақиқат, соғлом болаларнинг ўзига яраша феъл-атвори бор. Имконияти чекланган болалар эса астойдил меҳр кўрсатилгасина кўнглини очади. Уларнинг тилини топиб, кўнглига қараб беминнат ҳунар ўргатиб келаётган Дилобар опанинг сабр- матонатига қойил қолиш керак. – Орзуларим бир олам. Аллоҳ насиб қилса, камида 100 ўринга мўлжалланган Республика миқёсидаги «Ногирон болалар маркази»ни очиш ниятидаман. Марказда ўқитиш билан бирга қатнаш имконияти бўлмаган, имконияти чекланган болаларнинг уйига бориб ҳунар ўргатиш ҳам асосий мақсадларимиздан. Буларнинг ҳаммасини эса бепул амалга оширамаан. Кўнгли ўксик болаларнинг ҳам жамиятда ўз ўрни борлиги, уларнинг жамиятимизга кераклигини ўзларига исботлаб, ҳаётга, яшашга бўлган интилишларини янада кучайтираман.

«Савоб ишни қар ким ҳар куни қилиши керак» шиори остида бор куч-ғайратини ёшларга ҳунар ўргатишга бахш этаётган Дилобар Умарованинг келгуси ишларида ҳам омадлар тилаб қоламиз.

Нигора ТЎЛАГАНОВА
Козим Ўлмасов олган сурат

СОҒЛОМ ОИЛА — СОҒЛОМ КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИ

Аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, оилада тиббий маданиятни ошириш, соғлом бола туғилишини таъминлаш бугунги куннинг энг устувор вазифаларидан биридир.

Президентимизнинг 2009 йил 13 апрелдаги «Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шакллантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ҳамда «2009-2013 йилларда аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни вояга етказиш борасидаги ишларни янада кучайтириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари Дастури тўғрисида»ги Қарорлари ушбу вазифаларни амалга ошириш йўналишларини белгилаб берди.

Ушбу қарорлар ижросини таъминлаш мақсадида Олмазор туман комиссияси ва тарғибот-ташвиқот ишларини олиб борувчи туман Махсус жамоатчилик кенгаши ташкил этилди. Шу билан бирга тумандаги 58 та маҳалла фуқаролар йиғинларида тиббиёт ходимлари ва маҳалла фаоллари ҳамкорлигида режа асосида аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб борилди. Жорий йил бошида хотин-қизлар қўмитаси, тиббиёт бирлашмаси, «Маҳалла» жамғармаси, «Камолот» ЁИҲ ҳамда тегишли ташкилотлар билан келишилган ҳолда туманда аҳоли репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, тиббий маданиятни ошириш мақсадида кенг кўламда тушунтириш ва ахборот-тарғибот ишлари бўйича махсус чора-тадбирлар Дастури ишлаб чиқилди.

Туман аҳолиси 310 мингдан ортиқни ташкил этиб, 155 мингдан зиёдини хотин-қизлар ташкил этади. Шундан 80 мингдан ортиғи туғиш ёшидаги аёллардир. Аҳоли репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш мақсадида маҳаллаларда, таълим ва тиббиёт муассасаларида ҳафтанинг ҳар пайшанба куни «Саломатлик куни» деб белгиланиб, туман ҳокимлиги томонидан ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда жадвал асосида шифокорлар иштирокида давра суҳбатлари, учрашувлар ўтказиб келинмоқда. Жорий йилнинг беш ойи давомида режа асосида соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш, ОИТС, гиёҳвандлик, ирсий касалликлар, сил касалликларининг олдини олиш борасида туман миқёсида 2285 та тадбирлар ўтказилган бўлиб, уларга жами 160 мингдан ортиқ аҳоли жалб қилинди.

Ёшларнинг тиббий саводхонлигини ошириш мақсадида ҳар бир академик лицей ва коллежларда таҳсил олаётган ўқувчилар ўртасида хотин-қизлар қўмитаси, ФҲДЁ бўлими, тиббиёт бирлашмаси вакиллари иштирокида «Ёш оила қурувчилар» мактабининг иши машғулотлари ўтказиб келинмоқда. Шу билан бирга Тошкент тиббиёт академияси билан ҳамкорликда ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш мақсадида «Тенгдош-тенгдошга» шиори остида учрашув ва давра суҳбатлари ўтказилди. Аҳолининг, айниқса туғиш ёшидаги аёллар саломатлигини мустаҳкамлаш мақсадида ҳар ойнинг иккинчи ҳафтасида «Соғломлаштириш ҳафталиги» ташкил қилинди. Ушбу ҳафталикда туғиш ёшидаги аёллар, ўсмир қизлар ва болалар тиббий кўрикдан ўтказилди. Бундан ташқари, туманда хотин-қизлар ва ёшларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш, уларни жисмоний тарбия ва спорт билан мунтазам шуғулланишига жалб қилиш, соғлом турмуш тарзини шакллантириш, оилада жисмонан бақувват, маънан етук ва ироадли, ҳар томонлама соғлом авлодни вояга етказиш, хотин-қизлар ўртасида оммавий спорт мусобақаларини янада ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилган. Ҳозирда 10 мингдан ортиқ қизлар спортга жалб қилинган. Шунингдек, туман хотин-қизлар қўмитаси томонидан фаол аёлларнинг спорт билан шуғулланишлари учун кенг имкониятлар яратилган бўлиб, улар ҳафтанинг ҳар пайшанба куни «Истиқлол» спорт мажмуасида волейбол, баскетбол, стол тенниси, шахмат-шашка бўйича мусобақаларда, тренажёр залларида бепул шуғулланишмоқда. Шу билан бирга хотин-қизлар ўртасида ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда спорт мусобақалари ўтказиб келинмоқда.

Аҳолининг тиббий маданиятини ошириш, соғлом турмуш тарзини шакллантиришга қаратилган бу эзгу мақсадлар албатта самарали натижалар бериши шубҳасиз.

Мукаддам РАСУЛОВА,
Олмазор туман хотин-қизлар қўмитаси раиси

БАХТЛИ ҲАЁТ СИРИ НИМАДА?..

Бахтли оилада тинчлик-тотувлик, саранжом-саришталик, файзу барака бўлади, албатта. Оиладаги тотувлик, саришталик, меҳр-оқибат аксарият аёлларга, қайноналар ва келинларга боғлиқдир. Ҳар бир она ўғил фарзанди бўлса, келгусида яхши келин бўлишни, ақлли, хушли, дилбар келин олишни орзу қилади албатта. Лекин тўй ўтгач, қайнонали мартабасига эришдим, деб тўнини тескари кийиб олганлар орамизда йўқ эмас.

Остонасига яхши ниятлар билан кириб келган келин ниҳол каби ёш келинчакни ширин сўзлар айтиб, меҳр билан бағрига олиш ўрнига камчиликларини юзига солиб, уни камситадилар. Таниқли шоира Турсуной Содиқова «Қайнона бўлиш илми» номли китобида айни ана шундай қайноналарга қарата қуйидагиларни ёзади:

● Келин — нав-ниҳол. Ҳаётга эндигина кириб келаётган жовдираган жон. Ҳеч вақт ота-онаси даврозангиздан зўрлаб киритиб, шуни олсанг ҳам, олмасанг ҳам олясан, демаганлар. Хаёлдор бўлиб, тўйлар бериб, ўзингиз олиб келгансиз. Энди бу ёнига Фармонбиби айтганидай, сизнинг мактабингизда ўқийди. Лекин келиннинг бир иши сизни ранжитса, аввал икки-уч яхши ишини эслаб миннатдорчилик изҳор қилиб, сўнгра ана шундай яхши ишлар қилган одам, шуни чатоқ қилибсиз-да, денг, оғриғи енгил бўлади.

● Ҳаргиз пичинг, кесатиқ ишлатманг, у душманнинг услубидир.

● Келиннинг ота-онаси ҳақида салбий гапларни келинга эшиттириб айтманг, сиз билан уни боғлаб турган нозик ип узилади. Мусулмончиликнинг асосий белгиларидан бири ҳалимликдир.

● Қизидан кўнглингиз тўлмаса ҳам, қудаларга марҳамати билинг, сиздан қувонса, қизини сизга эгиб беради.

● Тилингизда доимо дуо бўлсин. Келинларга малолимизни келтирмайдиган ягона малҳам уларнинг ўзига эшиттириб қилинган дуодир.

● Келинни ўғлингизга ёмонламанг, сочингизнинг оқи билан унга сиз чора тополмайсиз-у, гўр йигит нима қила олади?

● Ўғлингизни келинга мақтанг, уни эшитиб ўғлингиз сизга янада яқинлашса, иккинчи томондан жуфтининг олдида боши баланд бўлади.

● Ўзимдан кейин қизларим хор бўлмасин десангиз, келиннинг кўнглини овланг. Эшигингизни очиб, чироғингизни ёқиб қолади, қизларингиз келса кўрпача солиб, бир пиёла чой тутадиган шулар.

● Ўзингиз тўнғилаб турсангиз ҳам, қизларингизнинг келинларга ҳиммат ва меҳр кўрсатмоққа чорланг, ҳатто мажбур қилинг. Биздан кейин жигарлари бир-биридан жудо қиладиган ҳам, бирлаштирадиган ҳам шу келинлар.

● Қайнона одил бўлмаган уйда ҳар куни қиёмат.

● Келин олиб, галини ташқарига чиқармаган аёлга қиз беринг.

● Рўпарангиздаги келинни ўзингиз деб билинг. Унинг сиздан яшириб турган дардларини, истиҳола қилиб айтолмаётган чархчоқларини уқиб туринг. Ўзингиздай бир онаизорнинг ширин жони у. Салга сўлиб, сазга эгилади. Дунёга келганига эндигина йигирма йил бўлган нимжа у. Элликка, олтмишга кириб биз адашамизу, у адашмасинми?

● Ота-онасининг иссиқ бағрини ташлаб, бошингизни кўтаргани келди у. Аёлликнинг улкан азобларини бўйнига олиб, ўғлингизни ўзидан кўпайтиргани келди у.

● ...Ўглимиз куёв бўлди. Келинимизнинг ота-онасини шу қадар қадрлаб, кўнглини шундай топайликки, токи қизини бизга сувнинг ва вафодор қилиб эгиб берсин. Бунга катта куч кетмайди — озгина эзгуликни ширин тил бўлса кифоя. Агар ота-оналар тўйдан кейинги икки йилда шу зайлни ташкил қилолсалар, хонадонлари обод бўлгай.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«Respublika Mulk Markazi» ЁАЖ бошланғич баҳоси ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очиқ аукцион савдосига таклиф этади!

Аукцион савдосига Яккасарой тумани СИБ томонидан, Тошкент шаҳар Хўжалик судининг 24.12.2010 йилги 10-1021/19093-сонли ижро варақасига асосан, "Марказий геология физика экспедицияси" мансилида сақланаётган "УАЗ 3163-3337" русумли давлат рақами 01/557НАА бўлган 2008 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт воситаси қўйилмоқда. Бошланғич баҳоси – 56 243 000 сўм.

Аукцион савдоси 2011 йил 13 декабрь куни соат 11:00да бўлиб ўтади.

Савдога қўйилган автотранспорт воситаси билан туман суд ижрочилари бўлимининг вакили иштирокида бевосита жойига чиқиб танишиш мумкин. Аукцион савдоларида иштирок этиш учун талабгорлардан аризаларни қабул қилиш аукцион савдосига бир кун қолганда тўхтатилади.

Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлардан савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закалат келишувга асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини тўлов хужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РММнинг ОАИКБ «Ипак йўли банки» Сағбон ф-ҳали қуйидаги ҳисоб-рақамига тўлашлари шарт: ҳ/р: 20210000300571452114, МФО: 01036, ИНН: 200933850. Манзил: Тошкент ш., Олмазор т., 1-Қорақамиш кўчаси, 1-А-уй. Тел: 228-79-52. www.rkmb.uz.

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

Агар сизнинг қонуний ҳуқуқларингиз бузилса, ҳеч иккиланмай Адлия вазирлиги ёки унинг худудий бошқармаларидаги *"ИШОНЧ ТЕЛЕФОНИ"* га қўнғироқ қилинг. Адлия органларининг мутахассислари сизнинг ҳақ-ҳуқуқингизни ҳимоя қилишга ва бузилган ҳуқуқингизни тиклашга ёрдам беради!

№	Адлия органи номи	"Ишонч телефони" рақамлари	Махсус "Ишонч телефони"
1.	Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги	(371) 236-26-99, 233-47-68, 236-05-09, 236-79-24	008
2.	Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги	(361) 223-34-00, 223-71-93	008
3.	Тошкент шаҳар адлия бошқармаси	(371) 262-92-42, 269-14-45, 269-03-98	008
4.	Андижон вилоят адлия бошқармаси	(374) 224-45-94, 222-30-89	008
5.	Бухоро вилоят адлия бошқармаси	(365) 223-74-16, 223-21-20	008
6.	Жиззах вилоят адлия бошқармаси	(372) 771-64-71, 771-64-81, 771-64-82	008
7.	Қашқадарё вилоят адлия бошқармаси	(375) 223-01-64, 223-01-76	008
8.	Навоий вилоят адлия бошқармаси	(436) 223-80-47, 223-01-38	008
9.	Наманган вилоят адлия бошқармаси	(369) 226-51-93, 226-36-62, 226-78-93	008
10.	Самарқанд вилоят адлия бошқармаси	(366) 233-04-62, 233-52-31	008
11.	Сурхондарё вилоят адлия бошқармаси	(376) 223-26-84, 223-44-35, 223-19-15	008
12.	Сирдарё вилоят адлия бошқармаси	(367) 235-09-69, 225-41-19, 225-19-50, 225-07-50	008
13.	Тошкент вилоят адлия бошқармаси	(371) 280-50-98, 280-51-06, 253-30-02, 280-50-96	008
14.	Фарғона вилоят адлия бошқармаси	(373) 224-15-49, 224-30-91, 224-04-87	008
15.	Хоразм вилоят адлия бошқармаси	(362) 226-86-47, 226-65-50, 226-17-75	008

E-mail: info@minjust.gov.uz

Тошкентда биринчи қор

ДЎСТЛИК, ҲАМЖИҲАТЛИК БАЙРАМИ

Фестиваллар

Мустақиллик шарофати билан ноёб миллий қадриятларни тиклаш, бетакрор маданият сарчашмаларидан халқимизни, қолаверса, бизнинг юртимиз, тарихимиз ва маданиятимиз билан қизиқувчи дунё аҳлини баҳраманд этиш имконияти беқиёс даражада ортди.

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, Республика «Оила» илмий-амалий маркази, Республика Байналмилал маданият маркази ҳамкорлигида бундан икки йил аввал «Алла уйи» маданий-маърифий маркази ташкил этилган эди.

Республика Байналмилал маданият маркази биносида жойлашган «Алла уйи» маданий-маърифий маркази қўшиқ намуналарини ҳар бир хонадондаги ёш оналар, балоғат ва ўспиринлик ёшидаги қизларга етказиш ҳамда оммалаштириш мақсадида ташкил этилган. Бу борада рисола, қўлланма, буклетлар тайёрлаш ва аҳоли ўртасида тарқатиш, танлов ва фестиваллар ташкил этиш, оммавий ахборот воситалари орқали тарғибот-ташвиқот ишларини олиб бориш эътиборга олинган.

Алла фарзандни ухлатиш, унинг руҳига ором бериш учун айтиладиган қўшиқ. Уни куйлаш жараёнида сокин куй, қуйма сатрлар, онанинг ширали овози, меҳрли нигоҳи, сийпаловчи иссиқ қўллари бир бутун ҳолда жамланиб, алланечук сеҳр ва сирли жозиба касб этади.

Дунёнинг барча халқларида мавжуд бўлган бу қўшиқни онанинг фарзандига бўлган чексиз муҳаббати туйғуси бирлаштириб туради.

Куни кеча Республика байналмилал маданият марказида Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий Кенгаши «Аёллар қаноти», Республика «Оила» илмий-амалий маркази ҳамда «Алла уйи» маданий-маърифий маркази ҳамкорлигида II Байналмилал алла қўшиқлари фестивали ўтказилди.

Тадбирни Республика Байналмилал маданият маркази директори Н. Муҳаммадиев кириш сўзи билан очиб, умумий уйимиз бўлган Ўзбекистонда яшовчи халқларнинг бой маънавий қадриятлари – миллатни миллат, халқни халқ этиб бирлаштирувчи кучли омил эканини қайд этди. Ёш авлодни тарихий, миллий ва умуминсоний қадриятлар асосида муносиб тарбиялаш борасида алла қўшиқларининг аҳамияти беқиёс экани ҳақида тўхталиб, Президентимиз Ислом Каримовнинг: «Она алласи фақат чақалоқ ором олиши учун айтилмайди, балки унинг воситасида боланинг кўнгил дунёсига миллий руҳ киради. Она тилидаги меҳр-муҳаббат, наслий туйғулар ва орзулар гўдакнинг жисму жонида илдиз қолдиради»,– дея билдирган фикрини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Шунингдек, тадбирда фарзандларни баркамол қилиб тарбиялашда миллий маънавий қадриятларимизнинг энг сара намуналаридан фойдаланишга оналарни тайёрлаш, хотин-қизларга маънавий-маърифий таъсир кўрсатиш йўли билан, уларни оилани мустаҳкамлашга, ўз маданий савияларини ўстириб боришга рағбатлантириш, келинчаклар ва балоғат ёшидаги қизларда оиланинг муқаддаслиги, фарзанднинг ноёб неъмат экани ҳақидаги тасаввурларни мустаҳкамлаш, болаларга меҳру оқибат сабоғини бериш каби мақсадларни амалга оширишда алла қўшиқларининг ўрни ниҳоятда муҳим аҳамиятга эгалиги ҳақида сўз юритилди.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтган фестивалда озарбойжон, бошқирд, поляк, татар, тожик, турк, туркман, хитой, ўзбек, қозоқ халқлари аллалари тингланди. Томошабинлар ижрочиларнинг сокин ва, айни пайтда, жўшқин, камалак жилосидай ранг-баранг аллаларини эшитиб, катта таассурот олдилар.

Тадбир давомида миллий марказлар вакилларининг жозибали ашула ва рақслари даврага ўзгача шукуҳ бахш этди.

Ниҳоятда жонли, кўтаринки руҳда ўтган танловда Гулдона Авездурдиева, Раъно Азизова, Ойша Анорқулова, Саломат Жавдат қизи, Севара Ёқуббекова, Райҳон Маннапова, Гулбаҳор Расулова, Виктория Терновых, Дилафруз Усмонова, Феруза Халдарова, Лилия Язиджиева, Раъно Рўзиқулова каби фестиваль иштирокчилари эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

Шу ўринда айтиб ўтиш лозимки, алла куйлашни хоҳловчи, бу қўшиқ ҳақида тўлароқ маълумот олишни истовчилар, allauyi@mail.ru электрон манзили орқали «Алла уйи» маданий маърифий марказига мурожаат қилишлари, керакли маълумотларни, алла матнларини fikr.uz бепул ҳукумат сайтидаги allauyi блокидан ҳам олишлари мумкин.

Шоира МУҲАМЕДОВА

ТАНИҚЛИ РАССОМГА АКАДЕМИК УНВОНИ БЕРИЛДИ

Пойтахтдаги Миллий санъат марказида таниқли рассом Абдували Мўминовга «Antique world» халқаро фанлар академиясининг академик унвонини топшириш маросими ва ижодкорнинг шахсий кўргазмаси бўлиб ўтди.

«Ўзбекистон Маданияти ва санъати форуми» жамғармаси, «IJOD» рассомлар, санъатшунослар ва халқ усталари уюшмаси ҳамкорлигида ташкил этилган кўргазмада рассомлар, санъатшунослар, халқ усталари ва журналистлар иштирок этди.

Тошкентлик Абдували Мўминов 1941 йилда туғилган. Рассом бўлиш иштиёқи кичик ижодкорни тасвирий санъат студиясига етаклади. Рассомни юртимизнинг Бахмал, Шоҳимардон, Сўқоқ, Бурчмулла, Зомин сингари гўзал масканлари пейзаж жанрига ошно этган. У «Сурхон», «Бойсун» мавзусида туркум асарлар яратган. Экспонатлардаги тасвирларнинг табиийлиги, бўёқ ва чизгилар нафислиги томошабинни бефарқ қолдирмайди.

Рассомнинг шахсий кўргазмалари мамлакатимиздан ташқари Туркия ва Корея Республикасида ҳам ўтказилган. Шунингдек, унинг асарлари Австрия, Буюк Британия, Германия сингари давлатлардаги галерея, санъат мажмуаларидан ўрин олган.

— Назаримда, санъат соҳасида юқори чўққига эришишнинг энг муҳим омили — ўз соҳасининг етук устаси саналган биринчи устозингиз берган сабоқ саналади, — дейди рассом Абдували Мўминов. — Менинг биринчи устозим Рўзи Чориев ҳам шогирдларга қаттиққўл, жонкуяр, самимий ва дилкаш инсон эди. Улар сабабли табиат қўйнига чиқиб, эркин ижод қилиш, манзара жанрида янгилик яратиш, хуллас, ҳаёт гўзаллигини ҳис қилиб, қаламга олишни ўргандим. Ўзбекистондай жаннатмакон юрт ҳар қандай рассом учун сюжетларга бой диёр саналади. Менга ҳам юртимизнинг гўзал манзаралари илҳом, ҳаёт ва муҳаббат манбаи бўлиб хизмат қилаётир. Шу сабабдан ижодимда Самарқанд, Бухоро, Хива, Қўқон каби қадимий шаҳарлар тасвири, миллий урф-одатларимиз акс эттирилган картиналар сони кўп. Бугун ҳаётимдаги энг ёрқин ва байрамона куни ижодимни қадрлаб, яратган асарларимни эъзозлаб менга академик унвонини тақдим этаётган мутасадди ташкилотларга ўз миннатдорчилигимни билдираман. Бундан кейин ҳам гўзал юртимизнинг хушманзара гўшаларини қаламга олиб, мадҳини бутун жаҳонга ёйишга бор куч-ғайратим, шижоатим билан ҳаракат қиламан.

Таниқли рассом Абдували Мўминов 25 йил давомида Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика университетининг графика факультетида ҳамда П. Беньков номидаги рассомчилик билим юртида талаба-ёшларга соҳанинг ўзига хос сир-синоатларидан сабоқ бериб келган. Иқтидорли ёшларнинг бир нечта авлодини тасвирий санъат соҳаси сир-асрорлари билан яқиндан таништирган таниқли рассомнинг буюк тарихий шахслар ва фидойи замондошлар акс эттирилган асарлари шу кунга қадар кенг жамоатчилик эътирофига сазовор бўлган.

Азима ҚИЁСОВА,
«Туркистон-пресс»

ОЗ-ОЗ ЎРГАНИБ ДОНО БЎЛУР

МАШРИҚЗАМИН — ҲИКМАТ БЎСТОНИ

ШАРҚ ҲИКОЯТ ВА РИВОЯТЛАРИ

Хожа Баҳоуддин эгниларида эски пўстин билан Бухородаги Саррофон (пул майдаловчилар) бозоридан ўтаётганларида бир дарвеш йўлларини тўсиб, деди:

– Аё, Ҳазрат! Оллоҳ ҳаққи, менга тўғрисини айтинг! Оз муддатда бу қадар баланд мартаба сизга қай хизматингиз эвазига муяссар бўлди?

Баҳоуддин унга:

– Бу юксак мартаба резачинлигим (яъни нон ушоқлари ва бошқа ушоқларни нобуд этмай теришим)дандир, – дебдилар.

* * *

Донишманд бобокалонимиз Юсуф Хос Ҳожиб айтганларидек: «Сўзни сўзламасанг, сенга қул бўлади, агар оғзингдан чиқарсанг, у сени қул қилади».

Яна айтадиларки:

Ҳамма сўзни сўз деб гапирма узоқ,
Керак сўзни сўзла бўлиб кўз-қулоқ.
Ўқимишлини кўрдим, у оз сўзлади,
Талай сўзладим, деб ўкинди бироқ.

* * *

Бир кун Искандардан:

— Сен устозингни отангдан кўра яхшироқ ҳурмат қилар эмишсан, шу ростми? — деб сўрадилар.

— Ҳа, — деб жавоб берди Искандар, — отам мени йўқлик осмонидан олиб тушди, устозим эса ердан кўкка кўтарди.

* * *

Уч нарса уч нарсада бўлмайди: садоқат лақмада, шафқат серғазабда, ҳалоллик очкўзда.

Ғазабни сўндириш, гапни кам қилиш —
Яхши кишиларнинг эзгу хислати.
Нафсингдан ҳазар қил — то имкони бор,
Очкўзнинг дилида бўлмас ҳимматиi.

* * *

Миртемирдан:

– Бахт нима? Унга эришганмисиз? – деб сўрашганда у:

– Йўқ. Одам, бахтга эришдим, деганида яшашнинг қизиғи қолмас эди. Бахтга эришиш туйғуси билан яшашнинг ўзи бахт! – деб жавоб берган экан.

* * *

Бузургмеҳр Анушервондан сўради:

– Мулойимлик қандай бўлади?

Жавоб берди:

– Мулойимликнинг нишоналари бор. Бири шуки, қовоқ солиб, қаттиқ гапирган одамга очиқ юз ва ширин сўз билан жавоб берилади. Ёмон феъл билан жонни оғритган одамга яхши феъл билан жавоб қайтарилади.

Мулойимликнинг иккинчи нишонаси – ғазаб ўти шуъла уриб, унинг даҳшати ҳаддан ошиб кетса, ўзни тутиб, уни ўчиришдир. Шундай қилганда кишининг дили ҳам, руҳи ҳам таскин топади. Учинчиси, гуноҳкорни жазога маҳкум қилаётганда ғазаб ўтини сўндириб, сўнг чуқурроқ ўйлаб иш тутишдир. Шуни ҳам билмоқ керакки, баъзи вақтларда ғазаб мулойимликдан яхшироқдир. Ўзидаги таъма ва ҳирсни йўқотиш учун қилинган ғазаб фойдалидир. Оқил киши ғазаб ва мулойимлик қаерда ва қайси пайтда муносиб эканини билиши ва уларни ўз жойида ишлатиши лозим.

Эрғаш ОЧИЛОВ
тайёрлаган

(Давоми бор)

Спорт янгиликлари

РОССИЯДАН МЕДАЛЛАР БИЛАН

Россияда 18-20 ёшли спортчилар ўртасида универсал жанг бўйича уюштирилган жаҳон чемпионатида Ватанимиз шарафини ҳимоя қилган ҳамюртларимиз Тошкентга медаллар билан қайтишди.

Гап шундаки, универсал жанг мамлакатимизда ёшлар орасида оммалашаётган кенжа спорт тури бўлишига қарамай ёш спортчиларимиз жаҳон чемпионатида муваффақиятли иштирок этишди. Дунёнинг 15 та давлатидан келган 168 нафар спортчи орасида вакилларимиз терма жамоамиз ҳисобига ўз вазн тоифаларида иккита кумуш ва иккита бронза медални қўшиб қўйишди. Спортчиларимиздан 70 килограммлар баҳсида қатнашган Гулнора Кунаеванинг бир йўла иккита — битта кумуш ва битта бронза медалга эгалик қилганлиги эса таҳсинга лойиқ.

Шунингдек, ҳамюртларимиздан Кенжа Жумагулова ва Марат Уваровга ўз вазн тоифаларида жаҳон чемпионатининг бронза медаллари насиб этди.

БИЛЛУР СОВРИН КИМГА НАСИБ ЭТАДИ?

Футбол мухлисларига маълумки, жорий йилда Ўзбекистон Кубоги учун кураш ниҳоятда муросасиз кечмоқда.

Қизиғи, ҳар йили Биллур соврин учун асосан пойтахтимизнинг икки етакчи жамоаси — «Бунёдкор» ва «Пахтакор» кураш олиб борар эди. Жорий йилда ушбу анъана бузилди. Миржалол Қосимов шогирдлари Ўзбекистон Кубогининг ярим финалидаёқ «Насаф»дан мағлубиятга учраб, мусобақани давом эттириш ҳуқуқидан маҳрум бўлди. Энди Биллур соврин учун «Пахтакор» ҳамда «Насаф» жамоалари баҳс олиб боришади. Ушбу қизиқарли ўтиши кутилаётган учрашув 13 ноябрь куни «Пахтакор» марказий стадионида бўлиб ўтади.

Буюк Британия пойтахти Лондонда 2012 йилда уюштириладиган XXX ёзги Олимпиада ўйинларида иштирок этишга аҳд қилган Вадим Абрамов бош мураббийлигидаги Ўзбекистон олимпия терма жамоаси футболчилари «Лондон — 2012» йўлланмаси учун ташкил этилаётган саралаш турнирида яхши натижаларга эришишмоқда.

ОЛИМПИЯЧИЛАРИМИЗ САФИДА ҲАМ ЯНГИЛАНИШ

Маълумки, 23-27 ноябрь кунлари сафарда олимпиячиларимиз Олимпиада ўйинларига саралаш турнирида БАА ҳамда Австралия олимпия терма жамоаларига қарши майдонга тушишади. Ушбу муҳим учрашувларга жиддий тайёрланаётган олимпиячиларимиз сафида ҳам янгиланишлар юз берди. Вадим Абрамов олимпиячилар сафида «Навбаҳор» ҳимоячиси Жаҳонгир Меҳмонов, «Янгиер» ҳужумчиси Воҳид Солиев, Россия иккинчи дивизиони вакили — «Нефтехимик» аъзоси Даврон Мирзаевни ҳам кўришни истади. Ажабмас, янги номзодлар ҳам нуфузли турнирларда муваффақиятли қатнашиб мухлисларни хурсанд қиладиган ўйинлар намойиш этишса.

Дарвоқе, Олимпиада ўйинларига саралаш турнири учрашувлари олдидан Тошкентда ўқув-йиғин машғулотларида тобланган олимпиячиларимиз баҳрайнлик чарм тўп усталари билан назорат-ўртоқлик учрашувида куч синашишади.

Биз кўпминг сонли мухлислар номидан олимпиячиларимизга омад ёр бўлсин деймиз.

Акбар ЙЎЛДОШЕВ

ЎЗГИДРОМЕТ ХАБАР ҚИЛАДИ

*Тошкент шаҳрида **9 ноябрь** куни ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқдан секундига 3-8 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат кечаси — 3-5 даража совуқ, кундузи — 2-4 даража илиқ бўлади.*

*Ўзгидрометнинг мониторинг хизмати маълумотига кўра, **9 ноябрда** Тошкент шаҳри об-ҳаво шароити шаҳар ҳаво муҳитида зарарли моддаларнинг бироз тарқалиб кетишига имконият яратади. Атмосферанинг ифлосланиш даражаси 1-3 фоиз пасайиши тахмин қилинмоқда, тағмиқдори паст бўлади.*

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир
Акмал АКРОМОВ

Манзилимиз: 100029,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:
Эълонлар: 233-28-95,
236-57-65. факс: (371) 232-11-39.
Душанба, сешанба, чоршанба, пайшанба ва жума кунлари чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 563
ISSN 2010-9229

Газета Тошкент шаҳар Матбуот ва ахборот бошқармасида 02-1-рақам билан рўйхатга олинган.

Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет усулида босилади.
2839 нусхада босилди.
Қоғоз бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтамти»га — 233-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Нашр учун масъул Д. Исроилов

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Буюртма Г- 1141

Топшириш вақти: 13.00 Босишга топширилди: 14.10 1 2 3 5